

Legal Aid Network

ဥပဒေ အထောက်အကူပြုကွန်ရက်

Email:- legalaidnetwork@gmail.com

website:- legalaidnetwork.org

ရိုဟင်ဂျာလူထုများအား နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် မပေးပါက NUG အားအသိအမှတ်ပြုရန် ခဲယဉ်းကြောင်း အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အောက်လွှတ်တော်အမတ်များက ဖိအားပေးခြင်းနှင့် ဆက်စပ်လျက် ၎င်းတို့ အား အဘယ်ကြောင့် နိုင်ငံသား ပေးသင့်ကြောင်းသုံးသပ်တင်ပြချက်

နိဒါန်း

ယမန်နေ့ ၊ က ကျင်းပခဲ့သည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အောက်လွှတ်တော် နိုင်ငံခြားရေးကော်မတီ၏ ကြားနာပွဲတွင် ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီး ဦးကျော်မိုးထွန်းက စစ်ကောင်စီအား ဒဏ်ခတ်အရေးယူရေးကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုက်တွန်းတောင်းဆိုနိုင်ခဲ့ခြင်းအား များစွာ တန်ဖိုးထား အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ သို့ရာတွင် ရိုဟင်ဂျာလူထုများအပေါ်နိုင်ငံသားပေးရေး၊ မပေးရေး နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိတိကျကျဖြေဆိုနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ ယင်းသို့ ဆိုပါက အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အနေဖြင့် NUG အား အသိအမှတ်ပြုရေးကို ဆန့်ကျင်ရပ်တည်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း လွှတ်တော်အမတ် တချို့က ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည်။¹ ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေများအခြေခံမှ စာတမ်းတိုတစ်ချို့ဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်တင်ပြအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း (Citizenship)

နိုင်ငံသား (Citizen) ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝန်းတစ်ခု၏အဖွဲ့ဝင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့် နိုင်ငံသားဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေးဘဝတရပ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းသည် နိုင်ငံတစ် နိုင်ငံ၏ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု၊ လူမှုအခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကိုရရှိခံစားနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

¹ <https://www.devex.com/news/experts-outline-actions-us-should-take-to-respond-to-myanmar-coup-99836>

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း (UDHR) အပိုဒ် (၁၅)^၂တွင် 'ဥပဒေအရ မဟုတ်လျှင် မည်သူမျှ မိမိ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း မခံစေရ။ နိုင်ငံသားအဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်သော အခွင့်အရေးကိုလည်း ငြင်းပယ်ခြင်း မခံစေရ။ လူတိုင်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ်ခံယူခွင့်ရှိသည်' ဟုပြဌာန်းထားသည်။ ယင်းနိုင်ငံသားတိုင်းသည် လူတိုင်းရရှိရမည့် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများအပြင် မဲပေးပိုင်ခွင့်၊ ရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့်^၃ စသော နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများပါ ရရှိစေရမည်။ သို့သော် နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးအနေနှင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်း အခြေခံအခွင့်အရေးသာ ခံစားခွင့်ရရှိပြီး နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးကိုမူ ခံစားခွင့် မရရှိပေ။ နိုင်ငံသားအယူအဆနှင့် တန်းတူညီမျှသော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး တို့သည် ဒီမိုကရေစီရှင်သန်ရေးအတွက် အလွန်အရေးပါသည်။ ကွဲပြားခြားနားသော လူမျိုးစုတို့ပေါင်းစည်း နေထိုင်ကြသည့် လူမျိုးစုံနိုင်ငံများတွင်ခိုင်မာသော နိုင်ငံသားအယူအဆ တိုးတက်ထွန်းကားရန်လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် နေထိုင်သူမည်သူမဆို နိုင်ငံသား (citizenship) ဖြစ်ခွင့်ကို ဆုံးရှုံးမသွားစေရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ^၄တွင်လည်း ရှင်းလင်းစွာအသိအမှတ်ပြု ပြဌာန်းပေးထားသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေစနစ်တွင် ပြည်တွင်းဥပဒေအောက်ရှိ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုစည်းမျဉ်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်နှင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏လူမျိုးဖြစ်ခွင့်ကို တဖက်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းအား တားမြစ်ခြင်း အပါအဝင် ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ နိုင်ငံများ၏ လူ့အခွင့်အရေး စံချိန်စံညွှန်း နှင့် ကိုက်ညီသည့် စံထားချက်များကို လိုက်နာရမည်ဟု တသမတ်တည်း ထပ်မံ၍အတည်ပြု ထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အသိအမှတ်ပြု ဥပဒေများအပေါ် အခြေတည်၍ မိမိတို့ဒေသတွင်း ဥပဒေများ၊ သဘောတူစာချုပ်များ ပြုလုပ်၍ မိမိတို့နိုင်ငံဒေသအဝန်းအဝိုင်း အတွင်းနေထိုင်သူများကို နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် ဆုံးရှုံးမသွားစေရန်၊ နိုင်ငံမဲ့ ဖြစ်မသွားစေရန် ကာကွယ်ပေးမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အမေရိကန်ကွန်ဗင်းရှင်း ပုဒ်မ (၂၀) (1969 The American Convention on Human Rights) တွင် 'လူတိုင်းတွင် နိုင်ငံတစ်ခုခု၏ နိုင်ငံသားဖြစ်နိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးရှိသည်။

^၂ ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (Universal Declaration of Human Rights – UDHR) အပိုဒ် ၁၅ ။
^၃ ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (Universal Declaration of Human Rights – UDHR) အပိုဒ်(၂၁) လူတိုင်း မိမိတိုင်းပြည်၏ အစိုးရကို ဆန္ဒမဲဖြင့် ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
^၄ သာဓကအားဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း အပိုဒ် (၁၅)၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပြီး အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ရေးဆိုင်ရာ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ကွန်ဗင်းရှင်း (1957 Convention on the Nationality of Married Women) ပုဒ်မ (၁၊ ၂၊ ၃) ၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှု ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (The 1965 Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination) ပုဒ်မ (၅)၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ် ပြည်သူ့ရေးရာနှင့် နိုင်ငံရေးရာ အခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်းသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ် (International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR) ပုဒ်မ (၂၄)၊ ၁၉၇၉ ခုနှစ် အမျိုးသမီးများအား နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားမှု ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (1979 Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, CEDAW) ပုဒ်မ (၉)၊ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း ပုဒ်မ (၂၊ ၇) (The 1989 Convention on the Rights of the Child (CRC)) စသည်။

လူတိုင်းသည် အခြားနိုင်ငံတစ်ခုခု၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ရယူထားခြင်း မရှိသေးပါက ထိုသူသည် ၎င်းမွေးဖွားရာ နယ်နိမိတ်အတွင်း၊ ၎င်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူနိုင်သော အခွင့်အရေးရှိသည်။ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ၎င်း၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အခွင့်အရေးကို ဆင်ခြင်မဲ့ ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုလုပ်ရ။ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ပြောင်းလဲပိုင်ခွင့် ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုလုပ်ရ' ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် လူမှုရေးရာဆိုင်ရာ အာဖရိက ပဋိညာဉ်စာတမ်း ပုဒ်မ (၆) (the African Charter on the Rights and Welfare of the Child) တွင် 'ကလေးငယ်တိုင်းသည် မွေးစကပင် အစပြု၍ နာမည်တစ်ခု ရခွင့်ရှိသည်။ ကလေးငယ်တိုင်း ကို မွေးဖွားပြီးနောက် ချက်ချင်း မှတ်ပုံတင်ထားပေးရမည်။ ကလေး ငယ်တိုင်းသည် နိုင်ငံသားအဖြစ် ရယူပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ရှိသည်။ ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများသည် အကယ်၍ ကလေးသူငယ် မွေးဖွားချိန်၌ အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေများနှင့်အညီ နိုင်ငံသားအဖြစ်အပ်နှင်းခြင်း မခံရပါက ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ဥပဒေပြုမှုတွင် ကလေးသူငယ်သည် ၎င်းမွေးဖွား ခဲ့ရာ နယ်မြေ၏ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှု ရရှိစေရမည်⁵ ဟူသော အခြေခံမူကို အသိအမှတ်ပြုကြောင်း တာဝန်ယူသည်' ဟူ၍ လည်းကောင်း စသည်ဖြင့် အာမခံ ပြဌာန်းပေးကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြု ပြဌာန်းသည့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်များဖြစ်သည့် (CEDAW ၊ CRC နှင့် CRPD)⁶ တို့ကို လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ၁၉၄၈ ခုနှစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းသည် နိုင်ငံတကာ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံကလည်း ထိုဥပဒေကို လိုက်နာကျင့်သုံးရန် တာဝန်အပြည့်အဝရှိသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲဥပဒေဖြစ်သော ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဥပဒေ⁷တွင် လူ့အခွင့်အရေးစံ ချိန်စံညွှန်းနှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး နိုင်ငံသားတစ်ဦး ခံစားရရှိမည့် အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံသားအမျိုးအစား သတ်မှတ်ပြီးမှ ခွဲခြားအပ်နှင်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းဥပဒေတွင် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို နိုင်ငံသား၊ ဧည့် နိုင်ငံသား နှင့် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ ဟူ၍ အဆင့်သုံးဆင့်ဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်လိုက်သည်။ ထိုသတ်မှတ်ချက်များ အပေါ် အခြေခံပြီး မတူညီသော ဥပဒေဆိုင်ရာ အထူးအခွင့်အရေးများ၊ အကာအကွယ်များနှင့် ပြစ်ဒဏ်များကို သတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၃⁸ အရ အပြည့်အဝနိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း စသည့်တိုင်းရင်းသားများကိုသာ သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤတိုင်းရင်းသား အုပ်စုတွင်မပါသည့် အခြားသောလူမျိုးစုများကို ဧည့်နိုင်ငံသားများ နှင့် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူများအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်သည်။ ထိုသူများသည် နိုင်ငံသားပင် ဖြစ်နေသော်လည်း အပြည့်အဝ နိုင်ငံသားများထက် တဆင့်နိမ့်သော ဒုတိယတန်းစား နိုင်ငံသားများအဖြစ်သို့ ခွဲခြားဆက်ဆံ၊ သတ်မှတ်ခံလိုက်ရသည်။ ထို့အပြင် အပြည့်အဝနိုင်ငံသား များနှင့်

⁵နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်မှု လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များလက်စွဲ

<https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4dac01ed2>

⁶ အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံအားလုံးပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women -CEDAW) ၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (Convention on the Rights of the Child - CRC)၊ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD)

⁷ ၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်၊ မြန်မာနိုင်ငံသားဥပဒေ

⁸ ၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်၊ မြန်မာနိုင်ငံသားဥပဒေ ပုဒ်မ ၃။

မတူဘဲ ပြစ်မှုပေါင်းစုံဖြင့် တရားစွဲဆိုခံ ရနိုင်သည့်အပြင် နိုင်ငံတော်အကြည်ညိုပျက်စေမှု သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော် အပေါ် သစ္စာမဲ့မှု စသည့် ယေဘုယျဆန်သော အကြောင်းပြချက်လောက်ဖြင့် နိုင်ငံသား အာမခံချက်မရှိဘဲ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို အလွယ်တကူ ရုပ်သိမ်းခံ ရနိုင်အောင် ပြဌာန်းထား သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက် အခန်း (၂) ပုဒ်မ (၁၀)၊ (၁၁) တို့အရ မြန်မာတိုင်းရင်းသား မိဘနှစ်ဦး သို့မဟုတ် တစ်ဦးဦးမှ မွေးဖွားခံရသူ၊ မြန်မာတိုင်းရင်းသား ဖြစ်ခဲ့သော ဘိုးဘွားမျိုးဆက်များမှ ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံပိုင်နက်တွင် မွေးဖွားခံရသူ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအာဏာ တည်သည့် နေ့မှ စ၍ နိုင်ငံသားအဖြစ် ရယူခွင့်ရှိသည့် မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားခံရသူ၊ ဗြိတိသျှများ၏ အာဏာစက် ကျရောက်ရာ နယ်မြေတစ်ခုခုတွင် မွေးဖွားခဲ့သည့် ဖြစ်သော်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အာဏာတည်သည့် နေ့ သို့မဟုတ် ၁၉၄၈ ဇူလိုင်လ (၄) ရက်နေ့မှ စ၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင် အနည်းဆုံး (၈) နှစ် နေထိုင်ပြီးသူ (အစဉ်တဆက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆက်လက်နေထိုင်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးသူ) တို့သည် နိုင်ငံသားများ ဖြစ်ရမည်ဟု ပြဌာန်းထားသည်။ ထိုပြဌာန်းချက်အရ မြန်မာတိုင်းရင်းသားမိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသူ မဟုတ်ခဲ့သူ များ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကိုလည်း အာမခံချက် ပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤပြဌာန်းချက်အရ ပြည် ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့် နေ့မှ စ၍ အစဉ်တစိုက် နေထိုင်လာသူများ၊ မြန်မာ့ မြေပေါ် တွင် မွေးဖွားခံရသူများ အားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံသားပင် ဖြစ်ရပေမည်။

ထိုနိုင်ငံသားဖြစ်မှုဆိုင်ရာ ပြဿနာသည် ၁၉၈၈ ကာလမှ ၂၀၀၈ ခုနှစ် မတိုင်ခင် ကာလများတွင် နိုင်ငံရေး အရှုပ်အထွေး အခြေအနေအကြောင်းအရပ်ရပ်ကြောင့် သိသာထင်ရှားခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအတည်ဖြစ်လာသည့် အချိန်မှ စ၍ သိသာ ထင်ရှားစွာ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမှ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက် အခန်း (၁၁) ပုဒ်မ (၁၄၅) နှင့် (၁၄၆) တို့သည် ပြဌာန်းထားချက်များနှင့် အနှစ်သာရ တူညီစွာပင်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်နှင့် ဆန့်ကျင်စွာ၊ အလိုလျောက် နိုင်ငံသား ဖြစ်ပြီးသူများ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် အခွင့်အရေးကိုပင် ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းထားလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ (၃၄၅) အရ (က) ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ တိုင်းရင်းသား မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသူ၊ (ခ) ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အတည်ပြုပြဌာန်းသည့်နေ့တွင် ဥပဒေအရ နိုင်ငံသား ဖြစ်ပြီးသူ တို့သည် နိုင်ငံသားများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုထားသည်။ သို့ ရာတွင်ယင်း ဖော်ပြပါ အချက်နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိလျက်နှင့်ပင် ပုဒ်မ ၃၄၆ ပြဌာန်းချက်^၉ နှင့် ဆက်စပ်ပြီး ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသား ဖြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့၏ တိုင်းရင်းသားဖြစ်မှု၊ မဖြစ်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး နိုင်ငံတကာဥပဒေ စံနှုန်းများနှင့်ဆန့်ကျင်စွာခွဲခြား ဆက်ဆံ ပြဌာန်းထားခဲ့သည်။ သို့ ဖြစ်၍ နိုင်ငံသား ဖြစ်ထိုက်သောကြောင့် နိုင်ငံသားအဖြစ် မှတ်ယူခဲ့ပြီးသည့် နိုင်ငံ သားများသည် မိမိတို့၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအပေါ် မေးခွန်းထုတ်ခံခဲ့ရခြင်း၊^{၁၀} နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်း ခံခဲ့ရခြင်း၊ မြန်မာ့မြေပေါ်တွင် အစဉ်တစိုက် နေထိုင်ခဲ့ပြီး

^၉ ပုဒ်မ (၃၄၆) နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံသားပြုခြင်းနှင့် နိုင်ငံသားအဖြစ်မှ ရပ်စဲခြင်းတို့သည် ဥပဒေဖြင့် ပြဌာန်း သည့်အတိုင်း ဖြစ်စေရမည်။

^{၁၀} <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4358> ဖိအားပေးခံရ၍ မွတ်စလင်အမတ်လောင်းကို ပယ်ချခဲ့ဟု မောင်လမြိုင်ခရိုင်ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီ

မြန်မာ့မြေပေါ်တွင်ပင် မွေးဖွားခံခဲ့ရသည်။ အလိုအလျောက် နိုင်ငံသားဖြစ်ပြီးသူများမှာ ယင်းတို့၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများကို ပြန်လည်ဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်း¹¹ စသည့် ကိစ္စရပ်များ အများအပြား ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ထိုသူများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားတဦး ရရှိခံစားရမည့် အခြေခံအခွင့် အရေးများအနက် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးကို ဆုံးရှုံးနှစ်နာခဲ့ရသည်။ သာဓက အားဖြင့် ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း(၉) ပုဒ်မ(၃၉၅)¹² အရနိုင်ငံသားတိုင်း ရွေးကောက်တင် မြှောက်ခံ ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဆိုသော်လည်း တဖက်တွင် ခြွင်းချက်ပြဌာန်းချက် ဖြစ်သော ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေ¹³ ဖြင့်ထိုအခွင့်အရေးကို ကန့်သတ် ပိတ်ပင်၊ ရုပ်သိမ်းခြင်းခံခဲ့ကြရသည်။ ယင်းအချက် အရ နိုင်ငံသားတဦးမှာ ၎င်း၏ အခြေခံအခွင့်အရေး ဖြစ် သော မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် မဲပေးခံပိုင်ခွင့် နှစ်ရပ်အနက်မဲပေး ပိုင်ခွင့်သာရှိပြီး ၎င်း၏တသက် မဲပေးခံပိုင်ခွင့် (ရွေး ကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်) မရှိ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ထို့အပြင် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်းမှ¹⁴ အစဉ်တစိုက် နေထိုင်ခဲ့ကြသည့် ရိုဟင်ဂျာ မွတ်စလင်များ တစ်သန်းကျော်ခန့် ရှိသည်။ ယင်းတို့၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအခွင့်အရေးကို မြန်မာအစိုးရက ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုဥပဒေအရ တိုင်းရင်းသား (ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ မွန်၊ ဗမာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း) မဟုတ်ဆိုသည့် အခြေခံအပေါ် ခေတ်အဆက်ဆက် ငြင်းပယ်ခဲ့မှုကြောင့် နိုင်ငံသားတဦး ရရှိခံစားရမည့် အကျိုးအမြတ်များ၊ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်များကို ကန့်သတ် ပိတ်ပင်ခံခဲ့ကြရသည်။ အများစုမှာ ယာယီတစ်စခန်းများတွင် နေထိုင်ကြရပြီး အခြေခံကျသည့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် အ သက်မွေးဝမ်း ကျောင်း ခွင့်များဆုံးရှုံးကြရသည်။ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ငြင်းပယ်ခံရမှုကြောင့် ဥပဒေရှေ့ မှောက်တွင်အခွင့် အရေးနှင့် တန်း တူညီမှု ရရှိပိုင်ခွင့်၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အညီ နေထိုင်နိုင်မှု အခွင့် အရေးများကို လက်လွှတ်ခဲ့ကြရသည်။¹⁵

အနည်းဆုံးအားဖြင့် မိဘများက နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် မရထိုက်ဟု ဆိုလျှင်ပင် ယင်းတို့မှ မွေးဖွားခံခဲ့ရသည့် ကလေးငယ်များကိုမူ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့် အရေးဥပဒေများအရ အလိုအလျောက် နိုင်ငံသား ဖြစ်ခွင့် ပေး ရမည်

¹¹ “ဒီမိုကရေစီပြင်ဖို့ လုပ်တာလား၊ လူမျိုးတစ်မျိုးကို ဖိနှိပ်ဖို့လုပ်တာလား” <https://www.myanmar-now.org/mm/news/4284>

¹² ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း(၉) ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ၊ ပုဒ်မ(၃၉၅) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်း ချက်များ အရသော်လည်းကောင်း ၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပါပြဌာန်းချက်များအရသော်လည်းကောင်း ၊ အရည်အချင်း ပျက်ယွင်းသူမဟုတ်ပါက နိုင်ငံသားတိုင်းသည် လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်သို့ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

¹³ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၀)(င) - မွေးဖွားစဉ်က နိုင်ငံသား မဖြစ် သေးသော မိဘ တစ်ပါးပါးမှ ဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးလုံးမှ ဖြစ်စေ မွေးဖွားသည့် နိုင်ငံသား၊

¹⁴ ဗြိတိသျှက မြန်မာနိုင်ငံကို မသိမ်းပိုက်ခင်ကထဲကပင် ရိုဟင်ဂျာများ ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့ ကြကြောင်း သမိုင်းကြောင်းအရ တင်ပြချက်များလည်း ရှိသည်။

¹⁵ ၁၉၈၂ နိုင်ငံသားဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန်ရခိုင်အကြံပေးကော်မရှင်က အကြံပြု (Frontier Myanmar New) <https://www.frontiermyanmar.net/mm/%E1%81%81%E1%81%89%E1%81%88%E1%81%82-%E1%80%94%E1%80%AD%E1%80%AF%E1%80%84%E1%80%BA%E1%80%84%E1%80%B6%E1%80%9E%E1%80%AC%E1%80%B8%E1%80%A5%E1%80%95%E1%80%92%E1%80%B1%E1%80%80%E1%80%AD%E1%80%AF-%E1%80%95/>

ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်မှ စပြီး ကုလသမဂ္ဂ၏ ကလေး အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၉၃ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ ကလေးများအခွင့် အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ထိုနိုင်ငံတကာ ဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်စွာပင် ကလေးငယ်များ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ကို ငြင်းပယ်ထားခဲ့သည်။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ (၁၀) တွင် ကလေးတိုင်းသည် တည်ဆဲဥပဒေများအရ နိုင်ငံ သားဖြစ်ခွင့် ရှိသည်ဟူ၍ ပြဌာန်းထားသည်။ တဖက်တွင် နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကို ပေးထားသည်ဟု ထင်ရသော်လည်းအခြား တဖက်တွင် တည်ဆဲဥပဒေများအရ ဟူသည့် ခြွင်းချက်ပြဌာန်းချက်ဖြင့် နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် ကို ငြင်းပယ်ထား လိုက်သည်။ တည်ဆဲဥပဒေသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီလျှင် ပြဿနာ မဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဥပဒေများကဲ့သို့ ဆိုလျှင်မူ မြန်မာ့မြေပေါ်တွင် မွေးဖွားသည့် မည်သည့် ကလေးပင် ဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသား မဟုတ်ဟူသည့် အခြေခံအပေါ် မူတည်ပြီး မည်သည့်အခါတွင်မူ နိုင်ငံသား ဖြစ်ခွင့် ရနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။¹⁶

အမှန်စင်စစ် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအခွင့်အရေးကို သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံက မိမိနိုင်ငံ၏ အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီသည့် အနေအထား၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေစံနှုန်းများနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိစေဘဲ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ အဆင့်အတန်း မည်သည့်အကြောင်းပြချက်အပေါ်မှာမျှ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မရှိဘဲ ခွင့်ပြု၊ သတ်မှတ်ပေးသင့်သည့် ကိစ္စရပ် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်အကြောင်းပြချက်ကြောင့်မူ နိုင်ငံသားဖြစ် ထိုက်သူများအပေါ် နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် အခွင့်အရေးအား ရုပ်သိမ်းထားသည့် ဥပဒေများကို ပြဌာန်း ကျင့်သုံးရန်မသင့်၊ တည်ဆဲဥပဒေများအဖြစ် ခွင့်မပြုသင့်၊ ဖျက်သိမ်းပစ်ရန် လိုအပ်ပေမည်။

ထို့ကြောင့် ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယမူကြမ်း) နှင့် ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ¹⁷ အခန်း(၉) တွင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း တွင် မွေးဖွားသူ၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပတွင် မွေးဖွားသူ မည်သူမဆို နိုင်ငံ မဲ့မဖြစ် စေ ရန်၊ နိုင်ငံသားအဖြစ်လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ မဆုံးရှုံးစေရန်၊ နိုင်ငံသား ဖြစ်ပြီးသူ မည်သူ မဆို နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများကို ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာ စကား၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ ဇာတိ၊ လိင် ကွဲပြားခြားနားမှုအပေါ် မည်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျှ မပြုစေ၊ မရှိ စေဘဲတန်းတူရည်တူ ရလှခံစားပိုင်ခွင့်ရှိစေရန် ဟူသော တိုးတက်သည့် နိုင်ငံသားအယူအဆ သဘောထား အပေါ်အခြေခံ၍ အဆိုပြု ပြဌာန်းထားသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဖော်ပြပါ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသားတိုင်း အာမခံချက် အပြည့်အဝဖြင့် ခံစားရရှိစေရန်၊ အသစ်ဖွဲ့စည်းပေါ်ပေါက်လာသည့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး ဖက်ဒရယ်အစိုးရ¹⁸

¹⁶Legal Analysis on the Rights of the Children In Connection with the Repatriation of Rohingyas into Rakhine State, Burma/Myanmar (Nov 23,2018 Legal Aid Network) [https://www.legalaidnetwork.org/Statement/\(12.%2031.%202017\)%20On%20Rohingyas%20Repatriation%20Issue.pdf](https://www.legalaidnetwork.org/Statement/(12.%2031.%202017)%20On%20Rohingyas%20Repatriation%20Issue.pdf)

¹⁷ https://drive.google.com/file/d/1K0JVX84HI_LbOzV-_SufU3JOr-jLjoCC/view?usp=sharing

¹⁸ ယခုလတ်တလောတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရဟု သုံးနှုန်းထားသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး ဖက်ဒရယ် အစိုးရဟု ခေါ်တွင်သင့်သည်။ ဝန်ကြီးဌာနတိုင်းသည် မိမိတို့ ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရာတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်အခြေခံမှ နေ၍ နေ့ စဉ်စဉ်းစားဆောင်ရွက်စေလိုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အနေဖြင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို တိုက်ပွဲဝင်နေဆဲ ကြားကာလအတွင်းမှာပင် အဆိုပါ ပြဌာန်းချက်အား တာဝန်ယူပြီး လက်တွေ့ဖော်ဆောင်သင့်ပါသည်။

ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယမူကြမ်း) နှင့် ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ အခန်း (၂) အခွင့်အရေးများ၊ ရပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များအခန်းတွင် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မျှ ခွဲခြားမှု မရှိစေဘဲ ဥပဒေရေးရာမှတ်တမ်းတူခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်၊ ဘာသာတရား ကိုးကွယ်ခွင့်၊ စုဝေးခွင့် စီတန်းခွင့်၊ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်၊ ကျား-မ တန်းတူအခွင့်အရေးများအဖြစ်¹⁹ ပြဌာန်းထားသည်။ CRPH ၏ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် မည်သည့် အတိအကျ ပြဌာန်းချက်မျှ မပါရှိပါ။

ထို့အပြင် နိုင်ငံသားတိုင်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအတွင်း လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်၊ ပြည်ပသို့ ထွက်ခွာ ခွင့်နှင့် ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခွင့်၊ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခွင့်၊ မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပိုင်ခွင့် နှင့် ပါဝင်ခွင့်များကို နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအဖြစ်²⁰ ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အလုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ စီးပွားရှာပိုင်ခွင့်၊ တီထွင်ဖန်တီးပိုင်ခွင့်နှင့် နည်းပညာပိုင်ခွင့်၊ အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်၊ အခြေချနေထိုင်ခွင့်၊ ပညာသင်ကြားခွင့်၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာစကားတို့ကို တိုးတက်ပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်များအဖြစ်²¹ ၊ ကလေးအခွင့်အရေး၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး၊ လယ်သမား အခွင့်အရေးများကို အထူးစီမံဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ²² တို့ကိုလည်း အထက်ပါ အဆိုပြုဖွဲ့စည်းပုံနှစ်ခုတွင်ပါရှိပြီး ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် မည်သည့် အတိအကျ ပြဌာန်းချက်မျှ မပါရှိပါ။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဦးကျော်မိုးထွန်းသည် အမေရိကန် အထက်လွှတ်တော်အမတ်များ၏ မေးခွန်းကို ထိထိရောက်ရောက် ဖြေကြားခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရနိုင်ခြေလမ်း ကြောင်းကို တက်သွားနိုင်ပါလျက် ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည် ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်သွားခဲ့ခြင်းမှာ ဦးကျော်မိုးထွန်း တွင် တာဝန်မရှိ။ CRPH/NUG တွင် အဓိက တာဝန်ရှိပါသည်။ ဥပဒေအထောက်အကူပြုကွန်ရက် အနေဖြင့် မတ်လ ၅ ရက်နေ့ ကစတင်၍ပင် CRPH ခေါင်းဆောင်များအား ဖွဲ့စည်းပုံလမ်းကြောင်းအတိုင်း လျှောက်လှမ်းပါ ရန် အကြံပေးခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က လက်ခံခဲ့သယောင်ရှိခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့တွင် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်စာတမ်းဟူ၍ ပေါ်လာခဲ့သည်။ တန်ဖိုးသဘောတရားအရ ကောင်းမွန်သည့် အချက်များ ပါရှိသော် လည်း ပြည့်စုံမှုမရှိ။ ခိုင်မာမှုမရှိ။ ရိုဟင်ဂျာများ၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးကို ပဋိညာဉ်စာတမ်းနှင့် အညီဖော် ဆောင်သွားမည် ဟု တင်ပြလျှင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အပါအဝင် မည်သည့် နိုင်ငံကမျှ ယုံကြည်ကြမည် မဟုတ်။

¹⁹ ပုဒ်မ (၁၅ မှ ၂၃) အထိ
²⁰ ပုဒ်မ (၂၄ မှ ၂၈) အထိ
²¹ ပုဒ်မ (၂၉ မှ ၄၅) အထိ
²² ပုဒ်မ (၄၆ မှ ၅၀)အထိ

ယခု ဦးကျော်မိုးထွန်းသည် စာမေးပွဲကြီးတစ်ခု၏ အရေးကြီးသည့်အစိတ်အပိုင်းတွင် ကျဆုံးခဲ့ပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။ နောက်ထပ်ဆက်တိုက်နီးပါး လာဦးမည့် အခြားစာမေးပွဲများအား မည်ကဲ့သို့ ဆက်ပြီးဖြေကြားပါဦးမည်နည်း။ လူ့အခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီ၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေစနစ်၊ ဥပဒေစိုးမိုးရေး အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စာမေးပွဲများအား ဦးကျော်မိုးထွန်းသာမက အခြား NUG အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များ ဖြေကြားရပါဦးမည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လက်ကိုင်ပြုလုက် စနစ်တကျပြင်ဆင်ထားခြင်းမရှိပါမူအဆိုပါ စာမေးပွဲများကို အောင်မြင်ရန် အခက်အခဲများစွာရှိပါဦးမည်။

ကေအိုင်အို၊ ကေအဲန်ယူ နှင့် အခြားခုခံစစ်ဆင်အဖွဲ့ အစည်းအချို့ တို့က ဆင်နွဲနေကြသည့် ခုခံစစ်များကို စစ်ကောင်စီက အဆမတန်အင်အားများဖြင့် တုန့်ပြန်မှုကြောင့် လည်းကောင်း၊ CDM လှုပ်ရှားမှုကြီးအတွင်းတွင်လည်းကောင်း၊ နေ့စဉ် ထိခိုက်၊ သေဆုံး၊ဒဏ်ရာရ၊ ဘဝပျက်စီးနေကြသော လူထုများအား အမြန်ဆုံးကယ်တင်ရန် ကြိုးပမ်းသင့်သည်။ ကုလသမဂ္ဂနှင့် အမေရိကန် အပါအဝင် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကြီးတချို့ ၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကို တရားဝင်ရရှိပါက စစ်ကောင်စီကို တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းမှာ တဝက်ကျော် အောင်မြင်ပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။ CRPH/NUG သည် မလိုအပ်ဘဲ အချိန်မဆွဲသင့်ပါ။ ယနေ့မှစ၍ လာမည့် ခြောက်လအတွင်းကာလ သည်အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့်ကာလ ဟုပင်ဆိုနိုင်သည်။ CRPH/NUG အနေဖြင့် နောက်ထပ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အသစ်တစ်ခုကို အစမှအဆုံး ပြန်ရေးဦးမည်ဆိုပါက နှစ်တချို့ ကြာနိုင်ပါသည်။ မလိုအပ်ဘဲ အချိန်မဖြုန်းသင့်ပါ။

ထို့ကြောင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်စာတမ်းအဆင့်မှနေ၍ ဖွဲ့စည်းပုံအဆင့်သို့ တက်သင့်ပါပြီ။ ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယမူကြမ်း)အား ယာယီအတည်ပြုသင့်ပါသည်။ ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယမူကြမ်း) နှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်စာတမ်းတို့ အပေါ် အခြေခံရေးဆွဲထားသည့် ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအား ယင်းတို့နှစ်ခု၏ ကျောရိုးများ မပျက်စေဘဲ ကြိုက်နှစ်သက်သလို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပြီး အမြန်ဆုံးအတည်ပြုသင့်ပါသည်။ NLD/CRPH အပေါ်သံသယဖြင့် စောင့်ကြည့်နေကြသော တိုင်းရင်းသားခုခံစစ်ဆင်အဖွဲ့ အစည်းကြီးများထံမှ ယုံကြည်မှုလည်းများစွာ တိုးတက်ရရှိလာမည် မှချဖြစ်သည်။ ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံကို လက်တွေ့ကျင့်သုံး၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်ကို လက်တွေ့ဖွဲ့စည်းပြီး ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ နယ်မြေများကို သိမ်းယူနိုင်မည် ဆိုပါက တရားဝင်မှုကို မှချရပါမည်။ ထို့နောက် စစ်အာဏာရှင်စနစ်နှင့် စစ်ကောင်စီအား အပြီးသတ်ချေမှုန်းနိုင်ရန် ရာခိုင်နှုန်းအပြည့် သေချာသွားပါမည်။

အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရလျင်ပင် မြန်မာနိုင်ငံက အပ်နှံထားသော အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်းတထောင်ကို ချက်ခြင်းထုတ်ယူနိုင်ပါမည်။ CDM ဝန်ထမ်းများအားလုံးကို လစာပေးနိုင်မည်။ CDM နှင့် တိုက်ပွဲများကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာဆုံးရှုံးသွားသော လူထုများ၏ ဘဝများအား ပြန်လည်ကုစားပေးနိုင်မည်။ ဖက်ဒရယ်တပ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်က စစ်ကောင်စီကို ထိရောက်စွာ တိုက်ရန်ပင် လက်နက်များ ဝယ်ယူ နိုင်ပါမည်။ ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ်အား အမြန်ဆုံး အတည်ပြုကျင့်သုံးရန် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ ချုပ်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအစရှိသည်တို့ အပါအဝင် CDM လှုပ်ရှားမှုကြီးတွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်လျက်ရှိကြသော Generation Z ၏ အစိတ်အပိုင်းများက လည်း တောင်းဆိုထားကြသည်။ CRPH/NUG အမြန်ဆုံးပြန်လည်သုံးသပ်ဖော်ဆောင်သင့်ပြီး ဖြစ်ကြောင်းပန်ကြားအပ်ပါသည်။

ဥပဒေအထောက်အကူပြုကွန်ရက်

မေလ (၅) ရက် ၂၀၂၁ခုနှစ်။

အသေးစိတ်သိရှိလိုလျှင် ဆက်သွယ်ရန်

Mr. Aung Htoo, M.A (Human Rights) R.L., Human Rights Lawyer
Program on Teaching Human Rights Law, Columbia University, New York, USA.
Founder of Legal Aid Network (LAN) and Principal of Federal Law Academy
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com
Website: legalaidnetwork.org
Tel: (46) 76 1156 215

Mr. Adalgiso Montinari: M.A Conflict Studies and Human Rights, University of Utrecht, The Netherlands.
Senior Researcher & Program Facilitator - Legal Aid Network (LAN)
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com

Mr. Kyaw Kyaw, B.Sc (Geology)
Strategy & Policy Consultant
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: kyawkyaw@legalaidnetwork.org

Ms. Lu Awng (LL.B, B.A Com Arts)
Advocacy Coordinator, Legislative Assemblies
Legal Aid Network (LAN)
Email: lu.awng@legalaidnetwork.org

Ms. Ja Nu Pan (LL.B, LL.M, Ph.D)
Advocacy Coordinator for Legal and Constitutional Campaign
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: janupan@legalaidnetwork.org

Mr. Lahpai Naw San (LL.B, D.L)
Advocacy Coordinator to Ethnic Resistance Organizations
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: lahpai.nawsan@legalaidnetwork.org

Ms. Roi San Awng (LL.B, DBL, DML)
Advocacy Coordinator to National Legal Communities
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: roisanawng@legalaidnetwork.org

